

Vergaderjaar 2022–2023

27 830

Materieelprojecten

Nr. 389

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 maart 2023

Inleiding

Met deze brief informeer ik u over de behoeftstelling van het project «Modernisering Tactische Indoor Simulator (TACTIS)».

Defensie beschikt met TACTIS over een opleidings- en trainingscapaciteit, die uit verschillende wapensysteem-simulators bestaat en waarin voor trainingsdoeleinden verschillende omgevingen en situaties nagebootst worden. De simulators zijn ondergebracht in één specifiek daarvoor ingericht gebouw en zijn gekoppeld aan een centraal computersysteem, van waaruit het geheel wordt aangestuurd. Tevens zijn er mobiele componenten van TACTIS welke ook op andere locaties kunnen worden ingezet.

TACTIS is wereldwijd een uniek simulatiesysteem waarin de gehele operationele keten, van de frontlinie troepen tot alle ondersteunende en logistieke eenheden, tot en met compagniesniveau¹ integraal wordt gesimuleerd.

Defensie moderniseert TACTIS door verouderde hardware en software te vervangen en de onderliggende architectuur toekomstbestendig te maken. Hierdoor blijft TACTIS tot eind 2037 technisch en functioneel relevant. Met de modernisering van TACTIS geeft Defensie invulling aan de ambitie uit de Defensienota 2022 (Kamerstuk 36 124, nr. 1) om te investeren in een krachtige ondersteuning van gevechtseenheden.

¹ Een compagnie telt gemiddeld tussen de 100 en 150 militairen.

Behoeft

Huidige capaciteit

Sinds 2008 gebruikt de Landmacht TACTIS als een opleidings- en trainingsmiddel voor schiettechniek en tactiek, met name voor voertuig-personeel. TACTIS creëert een virtuele maar realistische weergave van eigen troepen en vijandelijke eenheden, het terrein en overige omstandigheden. Hierin kunnen eenheden van verschillende groottes effectief in onderling verband trainen.

Door gebruik te maken van simulatoren is er minder behoefte aan fysieke trainingen. Een simulatiesysteem kan het fysieke trainen niet geheel vervangen, maar het is een bewezen effectief en efficiënt opleidings- en trainingsmiddel met een hoog trainingsrendement. Dat geldt voor de individuele militair, voor de voertuigbemanning als team en voor grotere teamverbanden tot en met het compagnie niveau. De simulator heeft aangetoond dat technische innovatie op het gebied van opleiding en training een meerwaarde levert aan de kennis en kunde van onze militairen.

Daarnaast is TACTIS schaalbaar naar verschillende behoeftes en moeilijkheidsgradaties. Zo kan het gebruikt worden voor initiële opleidingen, voortgezette schietcertificeringen, maar ook voor grote tactische «totaal-oefeningen».² Met deze capaciteit is het bij uitstek mogelijk om landmacht eenheden zowel technische als tactische vaardigheden snel en nauwkeurig aan te leren. De evaluatievoorzieningen, waarbij missies in detail kunnen worden geanalyseerd, gekoppeld met de mogelijkheid om scenario's snel te kunnen herhalen, vergroten het leereffect.

Modernisering capaciteit

TACTIS dient gemoderniseerd te worden omdat het technisch en functioneel verouderd is. Technisch gezien zijn veel specifieke hardware onderdelen van het systeem nog slechts beperkt leverbaar en/of te onderhouden. Het gaat hier om de basis van het systeem, zoals beeldschermen, bekabeling en de computers zelf. Ook de software kan binnen afzienbare tijd niet meer geüpdatet en ondersteund worden. Functioneel dient TACTIS te worden gemoderniseerd om de huidige en toekomstige in gebruik zijnde wapensystemen te kunnen simuleren, waaronder het CV90 Infanteriegevechtsvoertuig na de *Midlife Update* (MLU).³

De beveiliging van TACTIS wordt bij deze moderniseringsslag integraal meegenomen, zodat het systeem en de locatie voldoen aan de cybersecurity- en beveiligingseisen.

Internationale Samenwerking

Het Nederlandse TACTIS wordt ook door onze strategische partners Duitsland en Noorwegen gebruikt, maar ook andere partnerlanden als Estland en Denemarken die eveneens beschikken over het CV90 Infanteriegevechtsvoertuig gebruiken TACTIS structureel.⁴ Nederland geeft met

² Voor tactische «totaal oefeningen» worden in TACTIS behalve manoeuvrerende schietende eenheden, ook logistieke en ondersteunende aspecten mee-gesimuleerd. TACTIS is daarin uniek in de wereld.

³ Zie voor meer informatie over de *Midlife Update* (MLU) van de CV90 Kamerstuk 27 830, nr. 320 van 10 november 2020.

⁴ De «CV90 User Group» bevat naast Nederland ook Denemarken, Estland, Finland, Noorwegen, Zweden en Zwitserland.

dit project op opleidings- en trainingsgebied een impuls aan de internationale samenwerking. Dit komt de interoperabiliteit van de verschillende krijgsmachten ten goede. Zo levert het gebruik van TACTIS door onze strategische partners als tegenprestatie op dat Nederland bijvoorbeeld gebruik mag maken van oefengebieden die in Nederland niet beschikbaar zijn.

Overige aspecten

Relatie met andere projecten

De effectiviteit van het project «Modernisering TACTIS» komt voornamelijk door de aansluiting met bestaande en toekomstige operationele voertuigen en wapensystemen. Het CV90 Infanteriegevechtsvoertuig en de Leopard-2A6 tank zijn op dit moment de voornaamste wapensystemen voor TACTIS. TACTIS moet daarom in ieder geval voorbereid zijn om de gemoderniseerde CV90 eenvoudig te kunnen integreren wanneer de MLU voltooid is.⁵ Defensie ontvangt tussen nu en 2026 vernieuwde CV90-voertuigen die toekomstbestendig gemaakt worden door onder andere verbeteringen in de toren – de draaibare gevechtskoepel bovenop het voertuig. De torens binnen de TACTIS simulatoren moeten derhalve vernieuwd worden om gelijk te zijn aan de toren van de CV90 na de MLU.

Duurzaamheid

Hoogwaardige simulatiemiddelen, en daarmee ook TACTIS, dragen bij aan verduurzaming, omdat gesimuleerde training geen uitstoot genereert zoals bij *live* training. Het gebruik van de simulatie omgeving heeft in de afgelopen jaren voor aanzienlijke besparingen gezorgd op uitstoot van munitie, brandstof, stikstof, geluid en vervoer. Daarmee worden het milieu en de omgeving minder belast.

Verwervingsstrategie

De aanpassingen die voor deze modernisering worden vereist kunnen alleen door de oorspronkelijke fabrikant worden uitgevoerd, omdat alleen deze beschikt over de daarvoor benodigde technische kennis en intellectueel eigendom. Het voornemen is derhalve om *single source* aan te besteden bij de oorspronkelijke fabrikant van TACTIS, Thales Frankrijk.

Financiële aspecten

De totale financiële omvang van dit project, exclusief delta exploitatie, valt in de DMP-bandbreedte tussen € 100 en € 250 miljoen. Deze investering komt ten laste van het investeringsbudget van Defensie.

Risico's

Voor het project is een risicobeoordeling gemaakt en zijn beheersmaatregelen getroffen. Binnen de projectbegroting is een risicoreservering opgenomen om de onderkende risico's te dragen.

De markt laat zien dat levertijden oplopen en prijzen toenemen, waardoor de financiële impact groter wordt naarmate de tijd vordert. Naast de financiële impact voeren de operationele overwegingen echter de boventoon, doordat er minder effectief getraind kan worden wanneer

⁵ De ontwerpfase van de *Midlife Update* is inmiddels afgerond en de productie van de prototype voertuigen is gestart. Zie voor meer informatie over de *Midlife Update van de CV90* Kamerstuk 27 830, nr. 320 van 10 november 2020.

TACTIS niet meer *up to date* is. Snelle realisatie van dit project voorkomt bovendien dat op den duur geen gebruik meer kan worden gemaakt van TACTIS, doordat de hardware of software stopt met functioneren.

Indien TACTIS niet meer bruikbaar is zullen meer opleidingen en trainingen fysiek moeten plaatsvinden. Dit leidt tot een hogere belasting van o.a. wapensystemen, munitie, milieu, oefenterreinen, en een lagere trainingskwaliteit. Bovendien bestaat het risico dat het verhogen van het aantal fysieke opleidingen en trainingen niet mogelijk is vanwege een gebrek aan beschikbare absorptievermogen binnen de eenheden en beschikbaarheid van oefenmateriaal en oefengebieden.

Vooruitblik

Het project wordt uitgevoerd in de periode 2023 tot en met 2027 en sluit daarmee aan op de MLU van de CV90 die loopt tot 2026. Gezien de financiële omvang van minder dan € 250 miljoen ben ik voornemens de Defensie Materieel Organisatie te mandateren het project uit te voeren. De Kamer zal over de voortgang worden geïnformeerd via de begroting, het jaarverslag van het Defensiematerieelbegrotingsfonds en het Defensie Projectenoverzicht.

De Staatssecretaris van Defensie,
C.A. van der Maat